

Woorden, verwoorden, vertalen, verkennen Recensies en signaleringen

Romania

Wolfgang FISCHER, Anne-Marie LE PLOUHINEC. *Beknopte thematische woordenschat Frans*. Nederlandse vertaling: Monique Abeln-Genemans, Mathilde Kroon. Redactie: Mathilde Kroon. – Amsterdam/Antwerpen, Intertaal, 2003, 17 x 11,5, 208 p., ISBN 90-5451-455-8, € 11,30.

Luciana FEINLER-TORRIANI, Gunter H. KLEMM. *Beknopte thematische woordenschat Italiaans*. Nederlandse bewerking: Hanny Pel. Redactie: Jeanine Roos. – *Ibid.*, 2003, 17 x 11,5, 216 p., ISBN 90-5451-458-2, € 11,30.

José María NAVARRO, Axel J. NAVARRO RAMIL. *Beknopte thematische woordenschat Spaans*. Nederlandse vertaling: Fernando G. Egas Repáraz. Redactie: Nynke Scholten. – *Ibid.*, 2003, 17 x 11,5, 216 p., ISBN 90-5451-457-4, € 11,30.

Het aanbod leermiddelen vocabulaire in het fonds van de educatieve uitgeverij Intertaal werd onlangs bijgewerkt en uitgebreid. Zowat een jaar na de geactualiseerde uitgaven¹ van *Thematische woordenschat Frans*,² *Italiaans*³ en *Spaans*,⁴ verschenen vijf handzame volumes onder de titel *Beknopte thematische woordenschat*, waaronder de drie hierboven vermelde publicaties.

De auteurs selecteerden de meest frequente woorden, woordverbindingen en uitdrukkingen uit de reeks *Thematische woordenschat* en reiken ze aan in dezelfde of in een licht vereenvoudigde structuur. De drie hier besproken delen bevatten elk ongeveer vijfduizend trefwoorden, aangevuld met voorbeeldzinnen, telkens met de Nederlandse vertaling ernaast, in vierentwintig thematische hoofdstukken, die weer zijn onderverdeeld in een honderdtal subthema's. De aanwijzingen m.b.t. de uitspraak werden behouden, nl. fonetische transcripties voor het Frans en streepjes onder de beklemtoonde klinkers voor het Italiaans.⁵ Elk volume wordt ingeleid door studietips en een verantwoording van de selectiecriteria bij de samenstelling van het boek en besloten door een alfabetisch register.

---

¹ De oorspronkelijke uitgaven verschenen in 1991 (Frans, Italiaans) en 1992 (Spaans).

² V. de bespreking in *Romaneske*, 27ste jg., 2002, nr. 4, p. 75. De in de recensie gesignaleerde onnauwkeurigheden werden weggewerkt in de tweede druk (met dezelfde referenties en materiële gegevens, behalve het verschijningsjaar [2003] en de prijs [€ 21]).

³ L. FEINLER-TORRIANI, G.H. KLEMM, *Thematische woordenschat Italiaans*. Nederlandse bewerking: Hanny Pel. Amsterdam/Antwerpen, Intertaal, 2002, 446 p., ISBN 90-5451-425-6, € 21. Deze publicatie wordt besproken in de volgende jaargang van dit tijdschrift.

⁴ Cf. de recensie in *Romaneske*, 27ste jg., 2002, nr. 3, p. 68.

⁵ Voor het Spaans, met zijn fonetisch coherente spelling, zijn zulke aanwijzingen uiteraard overbodig.

Het leermiddel Franse woordenschat bevat een corpus dat grosso modo overeenstemt met het lexicon dat jongeren in zes jaar algemeen vormend middelbaar onderwijs (zouden kunnen) assimileren. De nieuwe woordenschatboeken Italiaans en Spaans zijn geschikt voor diverse hogeschoolopleidingen en voor gevorderde leerlingen in het avondonderwijs. De hele reeks beantwoordt daarenboven aan de «lexicale behoeften» van de meeste autodidacten.

Frans

Le Petit Larousse illustré en couleurs [Édition 2004]. 87 000 articles, 5 000 illustrations, 321 cartes. Planches visuelles. Chronologie universelle. – Paris, Larousse (Benelux: via Vivendi Universal Publishing Services Benelux, Wavre), 2003, gekart., 23,5 x 15,5, 1818 + CXII p., ISBN 2-03-530204-8, € 34,93.

De meest opvallende innovatie in de *Petit Larousse 2004* is de toevoeging van vier katernen «planches visuelles» van ieder zestien bladzijden. Het gaat om aanschouwelijke en tot de verbeelding sprekende thematische dossiers over resp. fabelachtige wezens en goden uit verschillende beschavingen, de grote bouwwerken in de loop der eeuwen, en ontdekkingsreizigers en pioniers. Er is ook een grappige reeks «planches», waarin diverse bekende striptekenaars⁶ een koddige voorstelling geven van nieuwe woorden en uitdrukkingen, zoals *une campagne* en *c'est plié*.⁷ Achterin werd een nieuw toevoegsel ingelast, een overvloedig geïllustreerde «Chronologie universelle» waarin de belangrijkste feiten uit de geschiedenis, de kunst, de letteren, de wetenschap en de techniek opgenomen zijn.

Zoals ieder jaar, bevat de nieuwe uitgave een aantal nieuwe woorden, betekenissen en uitdrukkingen in het taalkundige gedeelte, en een vijftigtal nieuwe eigennamen in het encyclopedisch gedeelte. De samenstellers spelen «kort op de bal» wat de in Frankrijk gehoorde nieuwigheden betreft: *la bio-informatique*, *le burqa* (variant *burka*), *le coparent*, *coparental(e)*, *le home cinéma*, *pêchu*, *le raccourci clavier*, *surjouer* zijn recenter dan de regionalismen uit o.m. België (*le coulon*, *la haute école*, *resonner*, *sonner*⁸), Canada (*le vidangeur*⁹) en Zwitserland, die er langer over doen om een plaats te krijgen in het naslagwerk. Voorts zijn er een vijftigtal nieuwe eigennamen in het encyclopedisch deel, o.a. de schrijvers Patrick Chamoiseau en Manuel Vázquez Montalbán, de zanger Julien Clerc, de actrice Annie Girardot, Harry Potter, Jean-Pierre Raffarin, Météostat en TV5.

De bijdetijds blijvende *Petit Larousse* is, behalve in het hierboven vermelde traditionele formaat, in een compacte versie en als *Petit Larousse Grand format* leverbaar.¹⁰

---

⁶ Bretécher, Druillet, Gotlib, Moebius en Sempé stonden met zes andere kunstenaars in voor de katern die onmiddellijk vóór de «pages roses» (Latijnse en vreemde gevleugelde woorden) ingelast werd.

⁷ Une maison de campagne resp. les jeux sont faits.

⁸ Als synoniem van *téléphoner*.

⁹ De vuilnisman.

¹⁰ Deze versies zijn in het «thuisland» als volgt geprijsd: de hier besproken versie kost 33,50 €, de *Petit Larousse Grand format 2004* (geb., 28 x 19) 49,50 € en de *Petit Larousse Compact 2004* (ingen., 23 x 15) 28 €. Het naslagwerk is ook als Cd-rom verkrijgbaar (32 €; in combinatie met de gekartonneerde uitgave [23,5 x 15,5] als *Le Petit Larousse et son CD-ROM*, 52,50 €).

Spaans

Van Dale Groot woordenboek Spaans-Nederlands. – Utrecht/Antwerpen, Van Dale Lexicografie, 2003, 24,5 x 16,5, geb., XIX-1214 p., ISBN 90-6648-224-9, € 80.

Van Dale Groot woordenboek Nederlands-Spaans. – *Ibid.*, 2003, 24,5 x 16,5, geb., XXI-1441 p., ISBN 90-6648-225-7, € 80.

Tweedelige set *Spaans-Nederlands* en *Nederlands-Spaans*, ISBN 90-6648-230-3, € 146.¹¹

Elf jaar na de publicatie van de Handwoordenboeken Spaans¹² brengt Van Dale Lexicografie een herwerkte en uitgebreide uitgave van deze vertaalwoordenboeken op de markt. De toename van de inhoud rechtvaardigt de opname van de nieuwkomers in de reeks Grote Woordenboeken.

De belangrijkste inhoudelijke verschillen betreffen de toevoeging van een aantal nieuwe woorden, vaak in verband met informatica, handel en sport,¹³ de opname van bijkomende betekenissen van een aantal lemmata en van extra voorbeeldzinnen, het grotere aandeel van volkse, informele woorden en de inlassing van een bijlage voor het redigeren van zakenbrieven (incl. veertien briefmodellen in het Nederlands, geflankeerd door het Spaanse equivalent). De spreekwoorden zijn nu in het lexicon geïntegreerd, zodat de spreekwoordenlijst weggelaten werd. In het deel Spaans-Nederlands, waarin de trefwoorden nu in lettergrepen gesplitst zijn, kregen de Latijns-Amerikaanse varianten opnieuw ruim aandacht. Het compendium van de Spaanse grammatica, door E. Slager, en de vervoegingstabellen werden behouden en zijn achter in de beide delen afgedrukt.

Het lexicografische concept van de Van Dale Woordenboeken, met de inmiddels ruim bekende structuur en coderingen, garandeert de gebruikersvriendelijkheid van de naslagwerken. Mede door de «toetsing» aan het gebruik gedurende een heel decennium,¹⁴ brengt het vernieuwde redactieteam¹⁵ een degelijke en exhaustieve *editio maior* van de vertaalwoordenboeken Spaans.

Eric FREYSSSELINARD. *Espagnol. Les 3500 mots essentiels.* Deuxième édition revue et corrigée. – Gap/Paris, Ophrys, 2000, 24 x 17, VI-114 p., ISBN 2-7080-0858-7, FF 59 / € 9.

E. Freysselinard reikt drieduizend vijfhonderd Spaanse woorden aan in vierendertig hoofdstukken die achtereenvolgens de algemene woordenschat, het dagelijks leven, de cultuur, de maatschappij en de natuur bestrijken.

---

¹¹ Eveneens verkrijgbaar als *Van Dale Grote woordenboeken Spaans op cd-rom*, 2003, ISBN 90-6648-470-5, € 146.

¹² V. *Romaneske*, 18de jg., 1993, nr. 1, p. 70.

¹³ In het deel Spaans-Nederlands steeg het aantal ingangen van 52 643 tot 54 342, in het deel Nederlands-Spaans van 65 897 tot 66 791.

¹⁴ Met de inbreng van hispanisten die aanmerkingen en aanvullingen op de oorspronkelijke uitgave aan de redactie bezorgden.

¹⁵ Hoofdredactie van beide delen: Gijs Mulder, D.J. Puls, Monique C.M. Woltring. Eindredactie: Gijs Mulder (*Spaans-Nederlands*), Monique C.M. Woltring (*Nederlands-Spaans*). Redactie van het volume *Spaans-Nederlands*: Adri Boon, Brigitte Coopmans, Goedele De Sterck; redactie van het boekdeel *Nederlands-Spaans*: Carmen Bartolomé Corrochano, Isabel C. Lorda Vidal, Sabine E. Smits, Marike Alies Wierda.

Studenten en autodidacten die een behoorlijke kennis van het Frans hebben, zullen beslist hun voordeel doen met het leermiddel. Naast het Franse equivalent van alle opgenomen Spaanse woorden, geeft de auteur honderden tips en wenken, en maakt hij de studerende attent op *faux amis* en allerlei soorten valkuilen.¹⁶ Het corpus, dat enkele honderden frequent voorkomende woordverbindingen bevat, wordt, in elk van de vierendertig hoofdstukken, aangevuld met vijf tot tien lang uitgesponnen voorbeeldzinnen. Het eigenlijke corpus wordt gevolgd door een overzicht van de werkwoordsvervoeging.

In het aanbod leermiddelen voor woordenschatverwerving valt deze publicatie op als een werk met een heel systematische opbouw waarin de auteur voortdurend het inzicht van de gebruikers aanscherpt.

Ana María PALOMO DELFA, Susana ZAPATERO OFRE. *Vocabulaire espagnol*. Avec un CD audio. – Paris, Hatier (België: via Groupe Érasme, Namur), 2001, 21 x 14, 160 p., ISBN 2-218-73166-5, € 10,50. HATIER LANGUES.

De informatie op de cover preciseert de inhoud van het boek: «80 fiches pour communiquer dans l'espagnol de tous les jours – Plus de 2000 expressions pour comprendre et se faire comprendre – Tous les mots du vocabulaire usuel en contexte».

Het leermiddel bevat achtenzeventig hoofdstukken m.b.t. evenzoveel gespreksituaties of courante onderwerpen.¹⁷ Elk hoofdstuk omvat drie delen: een korte dialoog, een greep uitdrukkingen verwerkt in voorbeeldzinnen en een handvol woorden i.v.m. het behandelde thema. De Franse vertaling van alle dialogen¹⁸ is achter in het boek opgenomen. De voorbeeldzinnen en de korte woordenlijsten worden meteen vertaald.

In tegenstelling tot wat de titel aangeeft, bevat het leermiddel vooral formules en zinswendingen die men voor de courante communicatieve doelen nodig heeft. De publicatie is dan ook een nuttige *aanvulling* op de leermiddelen woordenschat, waarin dit aspect doorgaans nauwelijks aan bod komt.

Van Brussel en *le plat pays* tot de vallei van de Authie

Nicolas VAN BEEK. *Bruxelles insolite et secret*. – Paris, Éditions Stock & Éditions Jonglez (België: via Dilibel, Bruxelles), 2003, 19 x 10,5, 256 p., ISBN niet vermeld, € 16,10 (F) / € 18,05 (B).

Het overvloedig met kleurenfoto's en plattegronden geïllustreerde boek presenteert tweehonderd zevenentwintig merkwaardige, schilderachtige en authentieke plaatsen waar heel wat toeristen en gehaaste kunstliefhebbers nietsvermoedend aan voorbijgaan

---

¹⁶ Een greep voorbeelden werkt verhelderend. Het boek vermeldt de polysemie van termen zoals *enseñar*, *estación*, *piso*, *pantalla* en *prueba*; het geeft advies i.v.m. de keuze tussen *extranjero*, *forastero* en *ajeno*, *consumo*, *consumición* en *consumación*, *tomar* en *coger*, *todavía* en *aún*, *llenar* en *rellenar*; het vestigt de aandacht op allerlei eigenaardigheden en verschillen (*la gula* vs. *goloso*, *el puré* vs. *la purée*, *la sidra* vs. *le cidre*, *la sal* vs. *le sel*, *la obra de teatro* vs. *la pièce de théâtre*, *la batuta* [*la baguette*] vs. *la varilla mágica* [*la baguette magique*], e.d.).

¹⁷ Het scala onderwerpen is enorm gevarieerd: groeten, zich voorstellen, mensen ontvangen, feliciteren, afspraken maken, aanmoedigen, klachten formuleren, zijn ongerustheid, woede, berusting, bewondering uitdrukken, zich geïnteresseerd tonen, hulp vragen, zijn voorkeur te kennen geven, enz.

¹⁸ De CD bevat de achtenzeventig (door *native speakers* ingesproken) dialogen die elk een track voor hun rekening nemen.

bij een bezoek van Brussel en het hoofdstedelijk gewest. Een beperkt aantal bekende gebouwen, zoals La Bellone en enkele herenhuizen in Art Nouveaustijl, geven de lezer de indruk dat hij toch vertrouwd terrein betreedt.

Ondanks de naoorlogse ravages die tot ver in de jaren zeventig Brussel teisterden, slaagde de auteur er in om zoveel fraais onder de aandacht te brengen. Het gaat om merkwaardige gevels, al dan niet versierd met sgraffiti, en gebouwen, waaronder scholen en bioscopen (met enkele prachtige voorbeelden van Art Déco), originele musea, merkwaardige monumenten en voorbeelden van industriële archeologie. De auteur neemt de lezer bij de hand in verschillende wandelingen naar de geselecteerde plaatsen, die over heel het hoofdstedelijk gewest verspreid liggen, met een relatief overzicht van Elsene, Sint-Gillis en het gebied binnen de kleine ring. De opgave van metrostations, tram- en bushaltes en de vermelding van openingstijden behoeden de geïnteresseerden voor onnodig tijdverlies.

In het boek wisselen ernst en luim voortdurend af: bezoeken aan religieuze en zelfs maçonnieke gebouwen worden gevolgd door haltes in originele restaurants en cafés, waar vindingrijke uitbaters m.b.v. decoratieve elementen of grappige opschriften een glimlach (of een grijns) op de lippen van de bezoekers toveren. Voorts zijn er enkele rustige plekjes (beluiken, parken, tuinwijken) waar het heerlijk toeven is, ver van de drukte en het lawaai. Het boek wordt besloten door een thematisch register waarin de lezer moeiteloos zijn «gading» kan vinden.

Bob MAGERMAN. *Belgisch bier boek*. Fotografie Bruno Couwenberg. – Tielt, Lannoo, 2002, 224 p., ISBN 90-209-4957-8, € 14,95. TERRA.

Wat beweegt een jonge journalist als Bob Magerman ertoe om zich voor klassieke auto's en typische bieren te interesseren? We hebben de auteur van het *Belgisch bier boek* de vraag niet gesteld, maar we kunnen ervan uitgaan dat alles te maken heeft met nostalgie, een gevoel dat gepaard gaat met het oncomfortabele onbehagen over vervlakking, schaalvergroting en standaardisering.

Het hier besproken boek bundelt honderd biercolumns die de auteur vanaf 1999 in *De Morgen* liet verschijnen. Na de obligate – en interessante – bladzijden over de ingrediënten, het productieproces en het bewaren van bier, laat B. Magerman de lezer met honderd bieren kennis maken. De selectie betreft alle Belgische bierstijlen en omvat producten van biergigant Interbrew, van middelgrote en kleine brouwerijen, en zelfs van enkele micro-ondernemingen. Elke bijdrage – met bijgaande zwart-wit foto van het flesje met etiket – schetst de historiek van de brouwerij en het besproken product en brengt verslag uit van een proeverij. De auteur bespreekt de «receptuur» (voor zover bekend), evocert het aroma, de smaak en de afdronk van het gedegusteerde label en confronteert zijn bevindingen soms met deze van internationaal bekende autoriteiten. Geregeld wordt in het verlengde van de smaakimpressies, een vergelijking gemaakt tussen het besproken brouwsel en de «referenties» in de categorie, zodat de lezer het product beter kan situeren in het totale aanbod.

Het hele boek illustreert de stelling die W. Patroons in een voorwoord poneert: heel wat Belgische bieren moeten kwalitatief niet onderdoen voor de witte wijnen en de *vins mousseux* die op recepties aangeboden worden. De nieuwe biergids nodigt dan ook uit tot ontdekkingen en herontdekkingen.

Lectuurnotitie. Het register achter in het boek beperkt zich tot de bieren waar een afzonderlijk hoofdstuk aan gewijd is. Het verdient aanbeveling om de tientallen tegelijk besproken producten in de index *herkenbaar*, bijv. in cursief, op te nemen.

Nord/Pas-de-Calais. Lille, Frans-Vlaanderen, Avesnois, Opaalkust. Vertaling: Doreen Espeel. – Tielt, Lannoo, 2003, 20 x 11,5, 359 p., ISBN 90-209-5106-8, € 14,95. TROTTER.

Zoals de voordien uitgegeven Trottergidsen, bevat de gids voor de departementen Nord en Pas-de-Calais enorm veel informatie over bezienswaardigheden, evenementen en eet- en drinkgelegenheden voor jongvoelende, prijsbewuste reizigers. De sobere en duidelijke lay-out van de teksten en de plattegronden en de no-nonsense aanpak zijn genoegzaam bekend bij Nederlandstalige «individuele» toeristen.

De samenstellers van de gids belichten de discrete charme die de regio uitstraalt. Het architectonische patrimonium van oude binnensteden, de collecties van diverse gereputeerde musea, diverse voorbeelden van industriële archeologie, de stranden en karakteristieke landschappen, enkele mondaine badplaatsen en militaire bolwerken (Vauban) zijn vaak genoemde aspecten van de streek. De auteurs leggen geregeld een link naar de kunst en de literatuur die in het gebied ontstond.

De publicatie bespreekt uitvoerig de diverse recente publiekstreckende realisaties (Nausicaä, Euralille, het Musée d'Art et d'Industrie in een voormalig Art Décozwebad te Roubaix), die overtuigend aantonen dat de regio met uiteenlopende initiatieven uitpakt.

Het volstaat om enkele paragrafen van *Nord/Pas-de-Calais* door te nemen om vast te stellen dat D. Espeel voortreffelijk vertaalwerk presteerde. Deze degelijkheid wordt overigens «gematerialiseerd» in de keuze van het papier, dat het krantenpapier van de recente «Guides du Routard» kwalitatief ver achter zich laat.

Hugo Sonnevile